

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/991- /2010.RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, panaszos által előterjesztett panasz beadvány tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 522/2010. (XII. 15.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz (1363 Budapest, Pf.16.) is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos a vele szemben, 2010. június 29-én foganatosított rendőri intézkedésekkel és annak módjával kapcsolatban 2010. július 5-én személyesen terjesztette elő kifogásait a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányságon, ugyanakkor kérte, hogy ügyében a Panasztestület folytasson vizsgálatot.

Az előterjesztett panasz szerint a panaszos 2010. június 29-én 19 óra 30 perc körüli időben fuvarozási ügyben találkozott az egyik ismerőseivel. Először a panaszos ingatlanához mentek, majd folytatták útjukat, miközben megkérte az ismerőse őt arra, hogy vezesse a használatában lévő kisteherautót a 4-es úton lévő benzinkútig. Miután néhány 100 m-t közlekedtek egy kereszteződés előtt, néhány méterre az Egészségügyi Főiskola bejáratától – az egyenesen haladó sávban – eléjük vágott néhány rendőrautó, megállásra kényszerítve őket. Amint megálltak az autóval, „kirántották” mindkét oldalon az ajtókat, és azt kiáltották, hogy „a fegyvert dobják el!”. Miközben a panaszost „kirántották” az autóból, az egyik rendőr fegyvert fogott rá és a kezét hátrabilincselte, majd kérésére beültették az ott lévő egyik rendőrségi járműbe. Ugyanígy megbilincselte a panaszos társát is. Miközben folyt a gépkocsi átvizsgálása, kérte a rendőröket, hogy menjenek be a néhány száz méterre lévő rendőrségre, mert a helyszínen nagyon sokan látták őket. Ezt a kérését nem teljesítették. A rendőrségi gépkocsiba ülve kérdéseket intéztek a panaszoshoz, amelyekre válaszolt. A panaszos megítélése szerint másfél óra telhetett el így módon, majd közölték vele, hogy mintavétel céljából a helyi kórházba kell menniük. Ekkor még hátrabilincselte kézzel ült a rendőrségi járműben. A kórházban a sürgősségi osztályra vitték, ahol vizelet-mintát adott, majd a fizikális vizsgálat során az orvosnő azt állapította meg, hogy a panaszos pupillái tágak, amely a drogfogyasztás jeleként értékelhető. Miután a vizelet-mintát kiértékeltek és annak eredménye negatív lett, ennek a megjegyzésnek nem volt gyakorlati jelentősége. A panaszos hozzátette, hogy a vélelmezett tág pupilla a 8 dioptriás kontaktlencse, illetve az aznapi fáradtság következménye volt.

Ezt követően visszamentek a helyszínre a gépkocsihoz. Ekkor már előrebilincselte kézzel szállt ki a rendőrségi gépjárműből a panaszos. A rendőrök itt tovább kérdezősködtek az ügyről. Ekkor már teljesen sötét volt.

Miután a gépjárműben nem találtak semmit, illetve a drog-teszt is negatív lett, kb. 10-15 perc múlva már levették a bilincset. Ehhez viszonyítottnak még kb. 30 percet lehetett a rendőrökkel a helyszínen. A panaszosra bízta a gépjárművet, majd azzal visszament a H. utcába abból a célból, hogy az ott lakó panaszos másik ismerősénél (*Lipták Tamás*) átvizsgálják a panaszos gépkocsiját, amelyet korábban kölcsönadott neki. Mivel azonban az ismerős nem volt otthon, ezért a gépkocsijának átvizsgálására nem került sor. A kisbuszt otthagya a panaszos egy kapubejáróban, majd átült az egyik rendőrségi autóba, és a rendőrökkel együtt a rendőrkapitányság objektumába ment, ahol tanúvallomást tett. Ezt követően 00 óra 45 perckor engedték el őt.

A panaszbeadvány az alábbi körülményeket kifogásolta:

1.) A panaszos álláspontja szerint a rendőri intézkedés az alapvető emberi jogait sértette, mivel az intézkedésre 20 óra körüli időpontban – tehát amikor még világos volt – a város egyik forgalmas útkereszteződésben került sor, miközben lehetőség lett volna a leállításukra a néhány 10 méterrel távolabb lévő parkolóban, vagy esetleg a rendőrkapitányság épületébe is elvihették volna őt.

2.) A gépjárműből való kirántása több ember – köztük ismerősei – szeme láttára történt, sértve azzal emberi méltóságát. A panaszos megítélése szerint az intézkedés aránytalan volt, mivel ő 75 kg súlyú, 185 cm magasságú és 8 dioptriás kontaktlencsét visel (mellesleg 2006 novemberében jogi diplomát szerzett).

3.) A rendőri intézkedés módja miatt – több ember szeme láttára kirántották az autóból egy forgalmas útszakaszon – a panaszos úgy ítéli meg, hogy jogászként és fuvarozó vállalkozóként is megbélyegzett emberré vált az ismerősei előtt (ennek alátámasztására a panaszos előadta, hogy ismerősei a mai napig is megállítják és értetlenül állnak a történetek előtt, a panaszos pedig bizonygatni kénytelen azt, hogy egy rosszul méretezett rendőri intézkedés ártatlan áldozata volt).

4.) A panaszos kifogásolta, hogy az akció végrehajtására nagy erőt vontak be: 4-5 autóval, közel 20 rendőr vett részt az intézkedés-sorozatban (megítélése szerint ez felveti a parancsnok felelősségét).

5.) Kifogásolta, hogy a rendőrség nem tartotta szükségesnek az ismerősénél lévő gépkocsija átvizsgálását, mivel arra azóta sem került sor.

6.) A panaszos kifogásai között azt is megjegyezte, hogy adó fizető kisvállalkozóként, több alkalmazott megélhetését biztosítva nem ilyen bánásmódot érdemel a rendőrség tagjaitól.

II.

Döntésem meghozatala során az alábbi iratok és nyilatkozatok álltak rendelkezésre:

- a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság 2010. július 5-én kelt, 105/63/2010. számú jegyzőkönyve a panaszos meghallgatásáról;
- a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság 2010. július 30-án kelt, 105/63-1/2010. számú tájékoztató levele;
- a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Bevetési Szolgálat Akció Osztály 2010. június 29-én kelt, 15000/508181/2010/id. számú jelentése;
- a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Bevetési Szolgálat Akció Osztály 2010. június 29-én kelt, 15000/508181/2010/id. számú jelentése;
- a Nyíregyházi Rendőrkapitányság Készenléti Alosztály 2010. július 29-én kelt, 15010-105/63/2010/P. számú összefoglaló jelentése;
- 2010. június 29-én kelt előzetes orvosi vélemény;
- a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi-Technikai Osztály 2010. június 29-én kelt szaktanácsadói nyilatkozata;
- a Nyíregyházi Rendőrkapitányság Gazdaságvédelmi és Vizsgálati Osztály Gazdaságvédelmi Alosztály 15010/523362/2010/id. számú, 2010. június 29-én kelt jegyzőkönyve tanúkihallgatásról;

A rendelkezésre álló iratok alapján tényállásszerűen az alábbiak állapíthatók meg.

A rendőri intézkedés előzményeként az szolgált, hogy a rendőr-főkapitányság migrációs osztályán egy folyamatban levő titkos nyomozásban információ merült fel arra, hogy a panaszos által vezetett gépkocsiban jelentős mennyiségű kábítószer szállítanak. A keletkezett

információ kapcsán operatív és nyílt intézkedések bevezetésére került sor, melynek keretében keletkezett iratok egy része „Szolgálati titok!”, „Bizalmas!” minősítési jelölésűek 2030. december 31. napjáig. Az intézkedés megkezdésekor a céljármű előtt, annak két oldalán és mögötte állt meg egy-egy (összesen négy) rendőrségi gépjármű abból a célból, hogy az intézkedés során az azt észlelő, céljárműben tartózkodó személyek az intézkedés alól ne tudják magukat kivonni. A zárás célja volt továbbá az, hogy a céljármű, illetve az abban tartózkodó személyek esetleges menekülési kísérlete a közlekedés többi résztvevőjét, továbbá a végrehajtó rendőri állományt a legkevésbé veszélyeztesse.

Az intézkedésre a belváros irányába vezető útszakaszon került sor, ahol a szolgálati gépkocsik a céljárművel együtt forgalmi okból – lámpás kereszteződésben, tilos jelzés miatt – álltak. A megállításhoz és az intézkedés biztosításához használt járművek pozícióikat már a céljármű követése alatt, illetve közvetlenül az előtt felvették. A céljármű nem lett megállásra kényszerítve, mivel az már forgalmi okból állt, mikor az intézkedésre sor került. Egyébiránt az intézkedés helyének kiválasztásánál, az eredményes és biztonságos végrehajtás érdekében szempont volt a gyalogos- és járműforgalom sűrűsége és a rendelkezésre álló terület nagysága (a biztosítási alakzat felvételéhez szükséges mértékben). E körülményeket szem előtt tartva az intézkedést végrehajtó állománynak mindent meg kellett tennie annak érdekében, hogy ne kerülhessen sor az elkövetők részéről a bizonyítékok megsemmisítésére, kiszórására, valamint kitörésre, szökésre, támadásra. Mindezeknek a szempontoknak a figyelembevételével kellett biztosítaniuk az eredményes végrehajtáshoz szükséges megfelelő „gyorsaság”-ot és „meglepetés”-t. Az intézkedés ilyen formán történő végrehajtásához szükséges volt még az is, hogy az adott terület átlátható legyen: e szempontoknak a végrehajtott intézkedés helye – a lehetőségekhez mérten – optimálisan megfelelt.

A bűnügyi információk alapján a céljármű és a benne tartózkodó személyek úti célja a főváros volt. Taktikai okokból, valamint a kapott bűnügyi információ alapján az intézkedésre csak indulásukat követően kerülhetett sor, ezért a rendőri erők parancsnokainak döntése alapján, az első alkalmas helyszínen intézkedés alá vonták a járművet és utasait.

A jármű feltartóztatását, valamint az abban ülő személyek intézkedés alá vonását követően az intézkedés kezdeményezésekor jelenlévő civil jellegű szolgálati gépkocsik operatív okokból a területet elhagyták. Ezt követően érkezett a helyszínre a városi rendőrkapitányság kizárólag terület lezárásában, illetve forgalomszabályozásban közreműködő szolgálati gépkocsija három fővel, a megyei rendőr-főkapitányság Bűnügyi Technikai Osztály kábítószer-kereső kutyás járőre, továbbá a technikus busz. A panaszos által jelzett 4-5 rendőrségi gépkocsi ezekből a körülményekből adódott. Az intézkedés során összesen 16 fő volt jelen, amelyhez még hozzáadódott a Migrációs Ügyek Osztálya részéről intézkedő rendőrök száma (ez az adat minősített adat, ezért nem áll rendelkezésre).

A panaszossal szemben három fő, a társával pedig két rendőr intézkedett. A panaszos által előadott húsz fős rendőri létszám az intézkedésbe később bekapcsolódó és résztvevő állományból tevődött össze (helyszínbiztosítók, kutyás, technikusok, szemlebizottság vezetője és tagjai, ügygazda). Az intézkedés jogszerű, szakszerű és biztonságos végrehajtásához rendőrszakmai szempontok alapján indokolt volt fenti létszám (5 fő + gépkocsivezetők) jelenléte.

Az Akció Osztály műveleti tevékenységei során a Készenléti Rendőrség, Terrorelhárító Szolgálat – mint szakmai irányítást ellátó szerv – szakmai iránymutatásait, kidolgozott és jóváhagyott taktikai eljárásait alkalmazza a vétlen-, az intézkedés alá vont

személyek, valamint a végrehajtó állomány biztonsága érdekében. Alkalmazásra került továbbá a 7001/2006. (IV. 6.) ORFK irányelv, a közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról.

A panaszossal szemben – előzetes figyelmeztetést követően – az Rtv. 48. § c) pontja alapján bilincset alkalmaztak, szökés megakadályozása érdekében. Nevezett személlyel szemben testi kényszer alkalmazására – ellenszegülés hiányában – nem került sor, mivel a „Rendőrség! Kezeit felemelve a gépjárműből szálljon ki!” rendőri felszólításnak eleget téve, abból önként kiszállt. A panaszos bilincselése a kezeinek hátra-, majd előrebilincselésével történt, 2010. június 29-én 20 óra 25 perctől, június 29-én 22 óra 15 percig tartó időtartamban.

Az intézkedés során a panaszos a megyei kórházba került előállításra drogfogyasztás gyanújának bizonyítása érdekében, vizelet mintavétel, gyorsteszt elvégzése céljából. A bilincset a panaszos orvosi vizsgálatának időtartamára levették. A kényszerítő eszköz, valamint a személyes szabadságot korlátozó intézkedés során a panaszos sérülést nem szenvedett, melyet a mellékelt orvosi igazolás is alátámaszt. A mintavétel indoka az előzetes bűnügyi információ, a fizikai tünet megléte (tág pupilla) és az volt, hogy a gépkocsiban utasként utazó személy ruházatából 3,6 gramm kábítószer-gyanús anyag került elő.

A panaszos vizelet mintavételére és kábítószer gyorsteszt elvégzésére az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésének c) pontja alapján, bűncselekmény gyanújának bizonyítása érdekében került sor, mely negatív eredményt adott. A szakértői vizsgálatra megküldött vizeletminta részletes elemzése még nem történt meg, arról szakvélemény hatóságunkhoz nem érkezett meg. A panaszos előállítása 2010. június 29-én 20 óra 25 perctől, június 29-én 22 óra 15 percig tartott, ekkor az Akció Osztály részéről a városi rendőrkapitányság forrónym vezetőjének sérülés és panaszmentesen átadásra került a panaszos. Mivel a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének gyanúja továbbiakban nem állt fenn, ezért az átadással egy időben őt szabadon bocsátották. Az előállítás időtartama alatt megtörtént a panaszos személyes adatainak rögzítése és nyilvántartóban történő ellenőrzése (10 perc); ruházatának átvizsgálása, jelenlétében gépjárművének az átvizsgálása (40 perc); vizelet mintavétel, orvosi vizsgálat elvégzése a megyei kórházban (35 perc).

A panaszos semmilyen okmánnyal nem rendelkezett a helyszínen, ezért a központi nyilvántartóból leellenőrizték az általa bemondott adatokat. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy a személyes okmányai a tulajdonában lévő személygépkocsiban vannak, és megjelölte annak tartózkodási helyét. A rendőrök panaszossal együtt szándékoztak az okmányok meglétét ellenőrizni, azonban a jármű nem volt a megadott címen. A panaszos próbálta felhívni telefonon a barátját, akinek a jármű kulcsát átadta azonban nem tudta elérni és mivel a gépkocsi vonatkozásában nem merült fel olyan adat, amely a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatba hozható, ezért további intézkedés ezzel a járművel kapcsolatban nem történt.

Az elsőleges intézkedést – a jármű megállítása és átvizsgálása, utasok elszámoltatása – követően a panaszos nem került elhelyezésre az előállító helységben. Az utasával szemben kábítószerrel való visszaélés miatt indított eljárásban tanúként megtörtént a kihallgatása.

A végrehajtott intézkedésről készült jelentés szerint aznap délután 15 órától az osztály állományából hat fő kábítószerrel való visszaélés bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt a Migrációs Ügyek Osztályának munkatársaival közös akcióban vett részt, amelynek célja a fenti bűncselekmény realizálása volt. A helyszínre 20 óra 42 perckor érkezett meg r. főtörzsőrmester kutyájával, aki a 20 óra 50 perckor kikerkező szemlebizottságot

vezető r. törzssászlós jelenlétében megkezdte a jármű átvizsgálását. A kutya sem a jármű utasterében, sem pedig a rakterében nem adott kábítószer jelenlétére utaló jelet.

A panaszos utasának ruházatátvizsgálása során, nadrágjának a bal oldali zsebében két db csomagolatlan, „Ryvotril” feliratú tablettát, valamint egy alufóliába csomagolt, sárga színű ismeretlen eredetű anyagot találtak. Az intézkedő rendőrök további intézkedések végett a keletkezett iratokat és az előállított személyeket városi forrónyom parancsnokának átadták.

A kényszerítő eszköz használatáról, személyes szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentés szerint a panaszost 2010. június 29-én 20 óra 25 perckor vonták intézkedés alá. A panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdése b) pontjára¹ – bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy – valamint az Rtv. 33. § (2) bekezdése c) pontjára² – vérvétel, mintavétel elvégzéséhez történő előállítás – tekintettel állították elő, az Rtv. 31. § (1) bekezdése³ alapján vizsgálták át (személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása), és az Rtv. 48. § c) pontja⁴ miatt – azaz szökés megakadályozása érdekében – bilincseltek meg. A kényszerítő eszközök alkalmazásának oka az volt, hogy a panaszos bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható. A jogellenes magatartás abbahagyására felszólították a panaszost, illetőleg a kényszerítő eszköz használatára is figyelmeztették őt. A bilincset a panaszossal szemben 2010. június 29-én 20 óra 25 perctől alkalmazták, azonban a használat végének időpontját az intézkedő rendőrök nem jelölték meg, annak helye a jelentésben üresen maradt. Az előállítás oka aznap, 22 óra 15 perckor megszűnt, ekkor további intézkedés végett átadták őt.

A készenléti alosztály összefoglaló jelentése szerint a megyei rendőr-főkapitányság rendészeti igazgatóság-bevetési szolgálat, akció osztály munkatársai és megyei rendőr-főkapitányság, migrációs ügyek osztályának munkatársai közös akcióban vettek részt, melynek célja az volt, hogy a kábítószerrel való visszaélés bűncselekmény elkövetőit elfogják. A vizsgált napon 18 óra 25 perc körüli időben intézkedés alá vonták a panaszost és a vele utazó személyt. Az elfogást, előállítást a panaszos viszonylatában 2010. június 29-én 20 óra 25 perckor az akció osztály beosztottjai, egy r. törzssászlós, egy r. törzsőrmester és egy r. zászlós foganatosította. A panaszos társának elfogása is ugyanekkor történt. A bűnügyi technikai osztály vezetője (r. őrnagy) és beosztottja (r. főtörzssászlós bűnügyi technikus), valamint városi rendőrkapitányság készenléti alosztályának munkatársa, r. főhadnagy, és a forrónyomos szolgálatba beosztott r. törzssászlós, szemlebizottság-vezető, 20 óra 50 perckor kezdte meg az intézkedés alá vont gépkocsi szemlét, ami 22 óra 56 percig tartott. A szemlén jelen volt a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy, a gépkocsi utasa.

¹ **Rtv. 33. § (2)** A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;

² **Rtv. 33. § (2)** A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

c) akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkoholvizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges;

³ **Rtv. 31. § (1)** Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

⁴ **Rtv. 48. §** A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

c) szökésének megakadályozására,

A panaszost eközben a megyei rendőr-főkapitányság, rendészeti igazgatóság-bevetési szolgálat, akció osztály munkatársai előállították a megyei kórház sürgősségi osztályára mintavétel céljából. Miután a mintavételezés megtörtént, és az negatív eredménnyel zárult, a panaszos az ügyben mint tanú szerepelt, vele szemben a kényszerintézkedés megszűnt, a városi rendőrkapitányság előállító helyiségében nem lett elhelyezve.

A készenléti alosztály csoportvezetője (r. százados) az ügyet a továbbiakban átvette, és utasított egy r. századost, hogy a panaszost, mint tanút, hallgassa ki. A tanúkihallgatás a Nyíregyházi Rendőrkapitányság hivatalos épületében, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 282. §-ának (1) bekezdésében ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt folyamatban levő eljárásban, 2010. június 29-én 23 óra 41 perctől 2010. június 30-án 00 óra 38 percig tartott. A tanúkihallgatás során a tanút minden törvényi lehetőségeire, kötelezettségeire figyelmeztették, amelyet a tanú tudomásul vett, ezt saját kezűleg írta rá a tanúkihallgatási jegyzőkönyv második oldalára. A jelentés összefoglalásként megállapította, hogy a városi rendőrkapitányság munkatársai a panaszossal szemben kényszerintézkedést nem foganatosítottak.

A megyei rendőr-főkapitányság Bűnügyi-Technikai Osztály az intézkedés napján készült szaktanácsadói nyilatkozata szerint a Nyíregyházi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály, Készenléti Alosztály vizsgálat céljából átadott az osztály részére 2 db ismeretlen tablettát és egy alufóliába csomagolt fehér színű, ismeretlen port. A vizsgálat megállapítása szerint a két tablettából külön mintavétel történt, majd a vizsgálat során a teszt folyadék színe nem változott meg, ami negatív eredményt jelent. Ezzel szemben az ismeretlen porból vett minta színe elváltozott, amely amfetamin jelenlétére utal, így a teszt pozitív eredményt adott.

Az eset összes körülményét figyelembe véve a foganatosított intézkedés – előállítás, kényszerítő eszközök alkalmazása – jogszerű volt, valamint a bilincs alkalmazásának megvolt az indoka és a jogalapja, amely a hatályos jogszabályok és a szakma szabályainak betartásával, valamint az arányosság követelményének megfelelően történt meg. A ruházat átvizsgálások az intézkedés alá vont személyekkel szemben a törvényben meghatározott módon és a tanult intézkedéstaktikai módszerrel történtek. Tekintettel arra, hogy a bűncselekmény elkövetésének gyanúja szükségessé tette az intézkedéseket, a jogalapot az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) és c) pontja, valamint a 31. § -a biztosította. A jelentések, és az intézkedésről készült, fent felsorolt dokumentumok, valamint az elrendelt nyomozás iratai igazolják azt, hogy az intézkedés alá vont személynél a rendőrök találtak kábítószergyanús anyagokat, tehát nyilvánvalóan fennállt az intézkedések megkezdésekor a bűncselekmény elkövetésének gyanúja.

III.

A rendőri intézkedések elleni, konkrétan megfogalmazott kifogások vonatkozásában álláspontom a következő:

1.) A panaszos szerint a rendőri intézkedés az alapvető emberi jogait sértette, azáltal, hogy arra forgalmas helyen és még világos napszakban került sor, miközben lehetőség lett volna a néhány 10 méterrel távolabb lévő parkolóban, vagy esetleg a rendőrkapitányság épületében végrehajtani az intézkedést. Ezzel kapcsolatban a rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapítható, hogy az intézkedésben résztvevő rendőri alegységek az eredményes és

biztonságos végrehajtás érdekében figyelembe vehető szempontok alapján (gyalogos- és járműforgalom sűrűsége, biztosítási alakzat felvételéhez elegendő terület, bizonyíték megsemmisítésének és kiszórásának az esélye, a megfelelő „gyorsaság” és „meglepetés” biztosítása) választották meg az intézkedés helyszínét. A helyszín kiválasztási szempontjai között nyilvánvalóan nem szerepelhet az intézkedés alá vont személy igénye, ami egyrészt a büntetőeljárás eredményes lefolytatásának érdekét sértené, másrészt nyilvánvaló, hogy az intézkedést fogantató rendőrök előtt – az intézkedés kezdetekor – nem volt ismert, így ezt ekkor nem is vehették figyelembe. E tekintetben teljes mértékben tekintettel voltak mind a szakma szabályaira, mind pedig a törvényben biztosított felhatalmazásokra, ezért a panasznak e részét elutasítom.

2.) A gépjárműből való kirántása több ember – köztük ismerősei – szeme láttára történt, sértve azzal emberi méltóságát. A panaszos megítélése szerint az intézkedés aránytalan volt, mivel ő 75 kg súlyú, 185 cm magasságú és 8 dioptriás kontaktlencsét visel (mellesleg 2006 novemberében jogi diplomát szerzett). A panaszos által előadottak és a rendelkezésre álló dokumentumok e mozzanat kapcsán egymással ellentmondó adatokat tartalmaznak. Egyrészt a jelentések nem tartalmaznak adatot arra vonatkozóan, hogy elhangzott volna „A fegyvert dobják el!” felszólítás a rendőrök részéről, másrészt pedig a gépkocsi megállítást követően a gépkocsit vezető panaszossal közölték, hogy rendőri ellenőrzés történik és a biztonsági intézkedéseket követően (bilincselés és a közlekedés biztonságának biztosítása) kérésére a szolgálati gépkocsi hátsó ülésére beültették őt. Ezt követően történt meg a panaszos nyilatkozatát a gépkocsi tulajdonjogára, úti céljára és arra vonatkozóan, hogy szállítanak-e valamilyen tiltott dolgot a járműben. Az intézkedés során sem a panaszos, sem pedig utasa nem szenvedett sérülést. Az intézkedéssel anyagi kára nem keletkezett. Mindezen körülményeket és adatokat figyelembe véve a panaszos által előadott aránytalanság nem volt megállapítható, ezért a panasznak e részét elutasítom.

A panaszos e kifogások között megjegyzi, hogy 2006 novemberében jogi diplomát szerzett. E körülményre a panasz elbírálása kapcsán folytatott eljárás nem tért ki, mivel ezen adat az ügy szempontjából – mivel azt érdemben nem befolyásolta – irreleváns.

3.) A rendőri intézkedés módja miatt – több ember szem láttára kirántották az autóból egy forgalmas útszakaszon – a panaszos úgy ítéli meg, hogy jogásként és fuvarozó vállalkozóként megbélyegzett emberré vált az ismerősei előtt (ennek alátámasztására a panaszos előadta, hogy ismerősei a „mai napig” is megállítják és értetlenül állnak a történetek előtt, a panaszos pedig bizonygatni kénytelen azt, hogy egy „rosszul méretezett” rendőri intézkedés ártatlan áldozata volt). A móddal és az intézkedés jogalapjával kapcsolatban a fentiek során kifejtettek figyelembevételével e kifogás egyrészt megalapozatlan, másrészt szubjektív – a panaszos értékítéletén és benyomásain alapul – adatokon alapszik. Nyilvánvaló, hogy a rendőri intézkedése során nem veheti figyelembe azt, hogy adott esetben azt hány ember látja és ez a későbbiek során bennük milyen benyomást alakít ki. A kérdéses helyen és időben kellett az intézkedést végrehajtani és annak – a büntetőeljárás lefolytatásához fűződő érdek figyelembevételével – eredményességét biztosítani. Ennek megfelelően a panasz e része megalapozatlan.

4.) A panaszos kifogásolta, hogy az akció végrehajtására nagy erőt vontak be: 4-5 autóval, közel 20 rendőr vett részt az intézkedéssorozatban (megítélése szerint ez felveti parancsnoki felelősséget). A rendőri létszámmal kapcsolatban a jelentések egyértelmű adatokat tartalmaznak, az intézkedés eredményes végrehajtásához – tekintettel az intézkedés-sorozat operatív, valamint nyomozati szakaszára – szükséges volt a rendőrségen belül, különböző

szakterületet ellátó munkatársak bevonása. A rendőri létszám kapcsán az eljárás nem tárt fel sem szakmai mulasztást, sem pedig jogsértést, ezért a panasznak e részét elutasítom.

5.) Kifogásolta, hogy a rendőrség nem tartotta szükségesnek az ismerősénél lévő gépkocsija átvizsgálását, mivel arra azóta sem került sor. Ezzel kapcsolatban a végrehajtásért felelős rendőri vezető azt a tájékoztatást adta, hogy mivel a panaszosnál nem voltak nála az okmányai azokat a központi nyilvántartóból ellenőrizték le, ugyanakkor pedig a helyszínen úgy nyilatkozott, hogy az okmányok a tulajdonában lévő személygépkocsiban vannak, ami az ismerősénél van. A panaszos által megadott címen azért jelentek meg a rendőrök, hogy az okmányokat ellenőrizték, azonban a jármű nem volt ott. E jármű vonatkozásában nem merült fel olyan adat, ami a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatba hozható, ezért további intézkedés ezzel a járművel kapcsolatban nem történt. Mindezek alapján e kifogást megalapozatlansága miatt elutasítom.

6.) A panaszos kifogásai között azt is megjegyezte, hogy adó fizető kisvállalkozóként, több alkalmazott megélhetését biztosítva nem ilyen bánásmódot érdemel a rendőrség tagjaitól. A rendőrök intézkedésüket megelőzően nem tárják fel az intézkedés alá vont személy személyi jövedelemadó fizetésére vonatkozó adatait, ez nem áll rendelkezésükre, és ezen adatok kezelésére nincs a rendőrségnek jogszabályban biztosított felhatalmazása. Az intézkedést elszenvető személyek köre egy adott – törvényben biztosított garanciális szabályok betartása mellett – eljárás során válik szükségessé és e körülmény teljes mértékben független attól, hogy egyébként az adott személy az élet más területein a jogszabályokat betartja és saját közösségén belül jó megítélésnek örvend. E szempontok az intézkedés eredményes végrehajtása szempontjából nem relevánsak, és közvetlen jogsérelem e körben nem állapítható meg, ezért a panasznak e részét elutasítom.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

IV.

A Panasztestület állásfoglalásában arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos ellen 2010. június 29-én, Nyíregyháza belterületén foganatosított rendőri intézkedés során az egyes rendőri intézkedések közül a rendőri fellépés, a jelenlét mértéke, a panaszos előállítása és annak tartalma kapcsán alapjogsérelem nem történt. Ugyanakkor a Panasztestület megállapította a panaszos személyi szabadságához és emberi méltóságához való jogának súlyos sérelmét a bilincs alkalmazása miatt.

A Panasztestület állásfoglalásában úgy ítélte meg a bilincselés alkalmazását, hogy annak kezdeti indokoltságával – a súlyos bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt – egyetértett, azonban a gépkocsiba történt beültetést követően már azt aránytalanként értékelte. E körben az állásfoglalás kifejti, hogy *„kifogásolható a rendőrség által megjelölt, panaszos szökésének megakadályozása érdekében végrehajtott bilincselés intézkedés legelső perceit követő szakasza vonatkozásában, hiszen szökésre utaló körülményt a rendőrség nem ismertetett, sőt a személyes információ gyűjtés során az is kiderült, hogy általánosan elfogadott gyakorlat a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható személyekkel szembeni bilincsalkalmazás. Emiatt a Testület a panaszos megbilincselése kérdésében úgy foglalt állást, hogy annak kezdeti alkalmazása indokolt volt, ugyanakkor a panaszos átvizsgálása és rendőrségi gépkocsiba való beültetése után az – mivel arra nem kellően alátámasztott érvek alapján, ezáltal pedig szükségtelenül, indokolatlanul és aránytalanul*

került sor – súlyosan sértette a panaszos személyi szabadsághoz és emberi méltósághoz való alapvető jogát. A Testület ezen álláspontja kialakításánál súlyosító körülményként azt is figyelembe vette, hogy a bilincskalkalmazás meglehetősen hosszú ideig tartott. Azzal összefüggésben, hogy a panaszos figyelmeztették-e a bilincselésre, a Testület az állítások közötti ellentétet nem tudta feloldani, ezért a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem volt megállapítható. A Testület úgy látja, hogy a panaszossal szemben a bilincs alkalmazására egyfajta automatizmusként került sor.”

A beszerzett és rendelkezésre álló adatok alapján a rendőröket nyilvánvalóan intézkedési kötelezettség terhelte, ezt a Panasztestület sem vitatta, hiszen az előállítás jogalapja és indoka tekintetében nem állapított meg alapjogsérelmet. A bilincselés kapcsán elvi élel leszögezhető, hogy a megkezdett intézkedéssel kapcsolatban rendőr-szakmai elvárás, hogy azt a rendőrnek eredményesen le kell zárni. A rendőr az Rtv. 48. § c.) pontja alapján – a személyi szabadságában korlátozott személy szökésének megakadályozása érdekében – a panaszossal szemben bilincselést alkalmazott. „A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikái” módszertani útmutató a bilincs használata kapcsán azt tartalmazza, hogy az intézkedés alá vont személy esetleges mozgásában való korlátozása szükséges azért, hogy a rendőrt ne érhesse el és megelőzhető legyen pl. szállítás közben a rendőr elleni erőszakos magatartás. Az útmutató a falnál (ezzel azonos megítélés alá esik a gépjármű oldalánál való bilincselés) vagy a fekvő helyzetben történő bilincselés esetén a kezek hátrabilincselését mutatja be, amely álláspontom szerint az adott körülmények között a legcélrányosabb taktikai módszer.

Az intézkedés eredményességének érdekében nyilvánvaló, hogy a bevezetett kényszerítő eszköz – bilincs – alkalmazása mindig végleges jelleggel, tehát további rendőri beavatkozás szükségessége nélkül kellett, hogy megvalósuljon. Ellenkező esetben a rendőröknek folyamatosan egy esetleges ellenszegülés megakadályozásával vagy az esetleges szökési kísérletek folyamatos figyelemmel kísérésével kellene foglalkozniuk az érdemi intézkedés lehetősége nélkül.

Annak folyamatos fenntartása pedig az intézkedés során szintén indokolt volt, figyelemmel arra, hogy az intézkedés ideje alatt nem állt be a panaszos részéről olyan – pozitív irányú – magatartásbeli változás, amely a bilincselés fenntartásának módosítását indokolta volna. Az intézkedés közben a panaszos által vezetett gépjármű helyszíni szemléje folyamatban volt, így annak eredménye (bizonyos tiltott eszközök, tudatmódosító szerek feltalálása a gépkocsiban) akár befolyásolhatta is volna a panaszos magatartását az aktív ellenállás vagy éppen a szökés megkísérlése irányába is.

Az Rtv. indokolása szerint a bilincs a szökés és a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz, melynek alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül is szóba jöhet: „(...) alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyományaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbe vétel) alkalmazható.”

Mindezekre tekintettel véleményem szerint a Panasztestület által kialakított jogértelmezés mellett az a helytelen gyakorlat alakulhatna ki, hogy – a büntetendő cselekmény gyanúja miatt intézkedés alá vont személynek – a további jogsértésekre (akár a szökésre) az általuk leírt gyakorlatot követve, gyakorlatilag alkalmat biztosítanánk. Ilyen rendőrségi gyakorlat kialakítása pedig egyetlen rendészeti jellegű jogszabálynak sem lehet célja, hiszen e jogszabályokat éppen a közrend védelme érdekében alkotják.

A fentiek alapján határozott és következetesen alkalmazandó álláspontom, hogy a foganatosított intézkedést követő bilincselés az intézkedés eredményességének biztosításához elengedhetetlenül szükséges volt, ezáltal a bilincselés huzamosabb ideig történő fenntartását sem látom indokolatlannak. A Panasztestület véleményét, miszerint a panaszossal szembeni bilincs – annak kezdeti alkalmazásán túli – fenntartására szükségtelenül, indokolatlanul és aránytalanul került sor, nem osztom, eltérő álláspontomat a fentiekben kifejtett indokok alapján fenntartom.

A Panaszos alapjogai az intézkedés végrehajtásához szükséges mértékben sérültek, ami nem okozott olyan jogsérelmet, amely alapján az alapjog súlyos sérelme megállapítható lenne.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése⁵, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein⁶ alapul

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 19. §-a, a 100.§ (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény Rtv. 31. § (1) bekezdése, 33. §-a (2) bekezdése b) és c) pontjai, 48. § c) pontja, 92. és 93/A §-a;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 282/A. §;
- a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 196. § (1) bekezdése.

Budapest, 2011. február „ .”

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány

⁵ **Rtv. 92. §: (1)** Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

⁶ **93/A. § (6)** A Testület a panaszt kilencven nap alatt vizsgálja meg. A Testület az állásfoglalását külső befolyástól mentesen alakítja ki. A Testület az állásfoglalását megküldi az országos rendőrfőkapitány számára.

(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.